

**Längd på
uppehållstillstånd
– en europeisk
jämförelse**

Svenska Röda Korset

Titel: Längd på uppehållstillstånd – en europeisk jämförelse
Författare: Rickard Olseke och Svenska Röda Korset
Grafisk form: Helene Heed
Foto framsidan: Roger Borgelid/Svenska Röda Korset

Längd på uppehållstillstånd – en europeisk jämförelse

Med den tillfälliga lagen som trädde i kraft 2016 infördes i Sverige tillfälliga, istället för permanenta, uppehållstillstånd för flyktingar och alternativt skyddsbehövande. I Sverige beviljas idag flyktingar uppehållstillstånd i tre år och alternativt skyddsbehövande i 13 månader.

Den parlamentariska kommitté om den framtida migrationspolitiken som ska lämna sitt förslag i augusti 2020 ska bland annat ta ställning till om skyddsbehövande ska beviljas tidsbegränsade eller permanenta uppehållstillstånd som huvudregel¹. Såvitt vi vet ligger just nu ett förslag på kommitténs bord om att fortsatt tillämpa tillfälliga uppehållstillstånd med samma längd som i nuläget.

Den här kartläggningen handlar om längden på tillfälliga tillstånd för flyktingar och alternativt skyddsbehövande och hur de skiljer sig åt mellan olika EU-länder. **Sammantaget visar kartläggningen att den genomsnittliga tillståndslängden i andra EU-länder är fem år för flyktingar och tre år för alternativt skyddsbehövande. Att jämföra med Sveriges tre år respektive 13 månader.**

Regeringen har, liksom flera partier, framhållit att Sverige inte bör ha en lagstiftning som skiljer sig avsevärt från andra europeiska länder. Mycket fokus har lagts vid att vår lagstiftning inte bör vara mer generös än andras. Med det förslag som nu är aktuellt riskerar dock Sverige istället att sticka ut åt andra hållet. Konsekvenserna kommer att bli ett stort humanitärt lidande, en ökad psykisk ohälsa och en försämrad etablering. De slutsatserna kan vi dra efter att ha sett konsekvenserna av den tillfälliga lagen.

Humanitära konsekvenser av tillfälliga uppehållstillstånd

Vad innebär korta tillfälliga uppehållstillstånd för de personer som får dem? Under 2018 genomförde Svenska Röda Korset en utvärdering av den tillfälliga lagens humanitära konsekvenser som bygger på intervjuer, enkätsvar och en genomgång av myndighetsbeslut och domar.²

Utvärderingen visar att den psykiska hälsan hos personer som beviljas uppehållstillstånd i Sverige påverkas negativt av att de inte kan beviljas permanenta uppehållstillstånd. De korta tillstånden innebär också att integrationen försvåras, vilket bland annat tar sig uttryck i en osäkerhet kring om det är värt att satsa på högre studier då det är oklart om, eller hur länge, de kommer ha rätt att stanna.

” Jag tänkte studera, men jag vet inte om jag får stanna om 13 månader eller inte. Jag ville gärna studera till polis, men nu går inte det. Då tänkte jag starta eget företag, men jag vet inte om jag får stanna.”³

1 Pressmeddelande från regeringen, parlamentarisk kommitté ska utreda migrationspolitiken <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2019/06/parlamentarisk-kommitte-ska-utreda-migrationspolitiken/>

2 Rapport Svenska Röda Korset, Humanitära konsekvenser av den tillfälliga utlänningslagen <https://www.rodakorset.se/globalassets/rodakorset/se/dokument/om-oss/fakta-och-standpunkter/rapporter/konsekvenser-av-den-nya-lagen-181206.pdf>

3 Intervju med person som beviljats tillfälligt uppehållstillstånd i Sverige

Personer som flytt sina ursprungsländer och sökt skydd i Sverige har många gånger varit med om svåra och traumatiska händelser i sina hemländer och under flykten. Tidsbegränsade uppehållstillstånd får allvarliga konsekvenser för personer som lider av trauman från väpnad konflikt, tortyr och flykt. Mot bakgrund av den stora osäkerhet som upplevs av personer som endast beviljats tillfälliga uppehållstillstånd är många inte mottagliga för exempelvis traumabehandling. Det pågående traumat innebär också en ökad risk för depression och posttraumatiskt stressyndrom (PTSD). De tillfälliga uppehållstillstånden leder således till att det blir svårare att behandla och lindra den psykiska ohälsan. Det innebär också att många asylsökande barn i familjer med asylsökande föräldrar drabbas av sekundärtrauman på grund av föräldrarnas dåliga mående.

”Det går inte att arbeta med kriser i det förflutna om man inte är trygg nu. Att inte veta om man blir utvisad är inte att vara trygg. Det finns ingen stadig grund att stå på, vilket märks tydligt i behandlingsarbetet. I terapin blir det svårt att lämna nuet och rikta fokus bakåt i tiden.”⁴

EU-rätt

Inom migrationslagstiftningen skiljer man på grupperna flyktingar och alternativt skyddsbehövande⁵.

Dessa två kategorier har olika rättigheter, inte minst när det gäller familjeåterförening och längd på uppehållstillstånd. Trenden inom EU går mot att minska skillnaderna mellan grupperna då varaktigheten såväl som behovet av skydd många gånger är detsamma. Den EU-rättsliga regleringen av längden på uppehållstillstånd för flyktingar och alternativt skyddsbehövande finns i det så kallade omarbetade skyddsgrundsdirektivet som innehåller minimiregler. Det påverkar därför inte medlemsstaternas möjligheter att anta eller behålla förmånligare bestämmelser. Enligt direktivet ska flyktingar normalt beviljas uppehållstillstånd i minst tre år och alternativt skyddsbehövande i minst ett år.⁶

Regelverket i Sverige

Innan den tillfälliga lagen antogs 2016 fick både flyktingar och alternativt skyddsbehövande som regel permanenta uppehållstillstånd. Genom den tillfälliga lagen infördes istället tidsbegränsade uppehållstillstånd som huvudregel – tre år för flyktingar och 13 månader för alternativt skyddsbehövande. Detta överensstämmer såvitt är känt med det förslag som för närvarande diskuteras av den parlamentariska kommittén om den framtida migrationspolitiken.

4 4 Svar från frågeformulär ställt till psykolog på RKC Malmö

5 Flykting är en person som enligt FN:s flyktingkonvention tvingas fly för att den har en välgrundad fruktan för att utsättas för förföljelse på grund av ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning, kön, sexuell läggning eller tillhörighet till en viss samhällsgrupp. Alternativt skyddsbehövande är en person som löper risk att straffas för döden, löper risk att utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning eller som civilperson löper en allvarlig risk att skadas på grund av väpnad konflikt.

6 Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (det omarbetade skyddsgrundsdirektivet), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=celex%3A32011L0095>

Regelverket i EU-länder

EU-rättens minimiregler om längden på uppehållstillstånd har beskrivits ovan. Hur ser motsvarande regelverk ut i andra EU-länder som omfattas av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet?

Regelverk i andra EU-länder som omfattas av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet

	Flyktingar	Alternativt skyddsbehövande
Sverige	3 år	13 månader
EU-rättens miniminivå*	3 år	1 år
Genomsnitt andra EU-länder**	5 år	3 år
Belgien	5 år	1 år
Bulgarien	5 år	3 år
Cypern	3 år	1 år
Estland	3 år	1 år
Finland	4 år	4 år
Frankrike	10 år	4 år
Grekland	3 år	3 år
Italien	5 år	5 år
Kroatien	5 år	3 år
Lettland	5 år	1 år
Litauen	5 år	2 år
Luxemburg	5 år	5 år
Malta	3 år	3 år
Nederländerna	5 år	5 år
Polen	3 år	2 år
Portugal	5 år	3 år
Rumänien	3 år	2 år
Slovakien	Permanent	1 år
Slovenien	Permanent	1–5 år
Spanien	5 år	5 år
Tjeckien	10 år	Minst 1 år
Tyskland	3 år	1 år
Ungern	3 år	3 år
Österrike	3 år	1 år

Uppgifterna i tabellen bygger på senast tillgänglig information för respektive land.⁷

* Förstagångstillstånd i enlighet med artikel 24 i det omarbetade skyddsgrundsdirektivet.

** Beräknat utifrån minimilängden på tidsbegränsade förstagångstillstånd och avrundat till heltal.
Exkluderar Sverige och länder som beviljar permanent uppehållstillstånd vid förstagångsansökan.

7 Asylum Information Database (AIDA), Country Reports, 2018–2019 (2019–2020), <http://www.asylumineurope.org/reports>; European Migration Network (EMN), Comparative overview of national protection statuses in the European Union (EU) and Norway (2020), https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/emn_synthesis_report_nat_prot_statuses_final.pdf

Slutsatser

Jämförelsen mellan andra medlemsländer som omfattas av EU:s omarbetade skyddsgrundsdirektiv visar att de flesta länder ger flyktingar uppehållstillstånd i tre eller fem år. Frankrike och Tjeckien beviljar flyktingar uppehållstillstånd i tio år.

Alternativt skyddsbehövande beviljas vanligen uppehållstillstånd i minst två år. Det är dock stor variation mellan länderna, från ett år i exempelvis Tyskland och Österrike, till fem år i bland annat Italien, Nederländerna och Spanien.

I Finland – det enda nordiska land som vid sidan av Sverige som omfattas av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet – ges både flyktingar och alternativt skyddsbehövande uppehållstillstånd i fyra år (därefter beviljas permanent uppehållstillstånd om skyddsbehovet kvarstår).

Även i Grekland, Italien, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Spanien och Ungern är tillståndslängden lika för flyktingar och alternativt skyddsbehövande, vilket är i linje med EU-kommissionens konstaterande att alternativt skyddsbehövande ”har samma behov av internationellt skydd som flyktingar” och uppmaning till medlemsländerna att därför ”anta bestämmelser som beviljar flyktingar och personer som beviljats tillfälligt eller subsidiärt skydd liknande rättigheter”.⁸

Sammantaget är den genomsnittliga tillståndslängden i andra EU-länder fem år för flyktingar och tre år för alternativt skyddsbehövande att jämföra med Sveriges 3 år respektive 13 månader.

---

⁸ Riktlinjer för tillämpningen av direktiv 2003/86/EG om rätt till familjeåterförening (COM/2014/0210), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52014DC0210>

Svenska Röda Korset

Box 17563, Hornsgatan 54, 118 91 Stockholm
Telefon 08-452 46 00, Fax 08-452 46 01

E-post: info@redcross.se | Besök vår hemsida www.rodakorset.se

Svenska Röda Korset